

MVG

Information från Miljösamverkan Västra Götaland
nr 2 december 1999

- [Klart med pengar för Miljösamverkan 2000, men vad ska vi jobba med?](#)
- [PCB i fogmassor - serverat och klart!](#)
- [Regionens miljöpolicy](#)
- [Hälsoskyddsseminariet i Grästorp](#)
- [Enkät till inköpare](#)
- [Tillsynskonferensen i Göteborg](#)
- [Kontakta oss](#)
- [MVG](#)

Klart med pengar för Miljösamverkan 2000, men vad ska vi jobba med?

Finansieringen för år 2000 är nu klar och Miljösamverkan Västra Götaland överlever således decennieskiftet. Styrgruppens förslag tidigare i höst om bidrag till verksamheten följdes helt av de tilltänkta finansiärerna vars bidrag blir följande: Västra Götalandsregionen 400 000 kr, Länsstyrelsen 180 000 kr, Älvsborgs Kommunförbund 100 000 kr, Kommunförbundet Göteborgs och Bohus län 100 000 kr och Kommunförbundet Skaraborg 100 000 kr.

Detta kunde styrgruppen konstatera på sitt sammanträde 26 november, och gav samtidigt arbetsgruppen i uppdrag att utarbeta förslag till verksamhetsplan för 2000. Förslaget ska i huvudsak baseras på

resultatet av den enkät som gjorts till kontaktpersonerna, och de diskussioner som förts i bl.a. styrgruppen.

Den första februari ska verksamhetsplanen fastställas av styrgruppen. Det är naturligtvis inte bra att detta beslut kommer så sent, verksamhetsplanen 2000 borde redan varit klar. Av många skäl har det tyvärr inte varit möjligt.

Utan att föregripa styrgruppens beslut kan man ändå våga säga att flertalet i år påbörjade insatser kommer att slutföras/fortsättas och att det därutöver torde bli delprojekt rörande tillsyn av verkstadsindustrier och av bekämpningsmedelsspridning. Dessa båda tillsynsprojekt vann stort gehör i enkäten liksom bl.a. det redan pågående arbetet med innemiljöfrågor.

Många andra intressanta förslag framkom i enkäten, och en del av dessa kan nog också få plats i verksamhetsplanen.

En sammanfattning av enkätresultatet läggs ut på miljösamverkans hemsida, se under Nytt för att hitta rätt.

Lasse Lind

[Till Innehåll](#)

PCB i fogmassor - serverat och klart!

Nu är vår handledning för uppföljning av PCB-Fria Fogar klar. Projektgrupp PCB har lagt stor omsorg på att servera ett lätthanterligt underlag till miljökontoren. Med handledningens hjälp och de färdiga mallar till skrivelser som ingår ska de enkelt kunna informera och uppmana fastighetsägarna i länet att inventera och sanera PCB-haltiga fogar.

Genom de insatser som redan gjorts i utveckling av metodik, genom att PCB är ett mycket allvarligt miljögift och genom att identifiering och sanering av PCB-haltiga fogar är en kostnadseffektiv och säker metod

att avlägsna stora mängder PCB ur kretsloppet är det vår förhoppning att samtliga kommuner i länet genomför delprojektet. Få insatser torde ha större omedelbar miljönytta!

För att ytterligare underlätta för miljökontoren att komma igång med arbetet levererar Miljösamverkan förteckningar till varje miljökontor över vilka fastighetsägare (småhus och jordbruk undantagna) som har byggnader uppförda eller ombyggda 1956 - 73, den period då PCB-haltiga fogmassor användes. Miljösamverkans styrgrupp har beslutat att i årets budget oförbrukade pengar får användas till att köpa in dessa fastighetsuppgifter.

Lasse Lind

[Till Innehåll](#)

Regionens miljöpolicy

Västra Götalandsregionens fullmäktige antog 1999-10-26 en miljöpolicy för regionens egna verksamheter. Den är en fortsättning på de miljöprogram som fanns i de gamla landstingen och Göteborgs sjukvård. Policyn innebär bl.a. att regionens förvaltningar ska införa miljöledningssystem senast under år 2005, att minst 90 % av alla anställda ska utbildas i miljöfrågor under år 2000 och 2001, att planer för effektivisering av energianvändning och transporter ska tas fram, att andelen ekologiska livsmedel i produktionsköken ska öka och att ytterligare miljöhänsyn tas vid upphandling av varor och tjänster. Självklart ska lagar och andra krav följas. Detta innebär bl a att de sjukhus som i dag saknar tillstånd (eller inte gjort anmälan) enligt miljöbalken kommer att påbörja detta arbete snarast samt att interna rutiner för anmälan av nya lokaler för undervisning, vård och hygienisk behandling tas fram.

Vill Du läsa hela policyn så finns den på regionens hemsida www.vgregion.se/miljo.

Leif Olofsson

Hälsoskyddsseminariet i Grästorp

Den 16 november hölls Miljösamverkans seminarium om hälsoskydd och inomhusmiljö på konserthuset i Grästorp. 75 personer deltog och de representerade nästan tre fjärdedelar av länets kommuner. Bland deltagarna fanns även företrädare för Västra Götalandsregionen.

Inomhusmiljöhandledning

Dagen inleddes med att Lasse Lind, projektledare för Miljösamverkan, presenterade handledningen om Inomhusmiljö. Den ska vara ett stöd i arbetet för en bättre inomhusmiljö och består av följande fyra delar:

A. Tillsynshandledning innemiljö bostäder, B. Hantering av innemiljöfrågor i skolor, förskola och andra lokaler, C. Undersökning av innemiljö, metoder och jämförelsevärden, D. Kortfattad redovisning av lagstiftning om inomhusmiljö.

Ett viktigt budskap i handledningens del B är att samrådsgrupper för innemiljöfrågor bör bildas i varje kommun. Bl.a. bör miljökontor, byggnadskontor, skola, förskola, fastighetsförvaltare, företags- och skolhälsovård medverka

Handledningen kan läsas på www.vgregion.se/miljo under Miljösamverkan - Pågående delprojekt - Inomhusmiljö.

Hälsoskyddet och miljöbalken

Marie Becker och Bo Pettersson från Socialstyrelsen talade om aktuella frågor och "nötter att knäcka" vid tillämpningen av miljöbalken. Socialstyrelsen har en stödjande och uppföljande roll samt är den nationella expertmyndigheten inom området.

Nyligen har förslag till hälsorelaterade delmål presenterats för miljö kvalitetsmålen Frisk luft, Giftfri miljö och God bebyggd miljö. Idag måste vi arbeta integrerat med frågor som rör miljö och människors hälsa.

Andra viktiga nyheter är de allmänna hänsynsreglerna, verksamhetsutövarns ansvar och kravet på planerad tillsyn.

Socialstyrelsen ingår i det tillsyns- och föreskriftsråd som bildats efter miljöbalkens införande. Rådet kommer att driva frågor som rör fortbildning, tillsyn samt uppföljning och utvärdering.

Deltagarna fick också möjlighet att ställa frågor till Marie och Bo. Här är några exempel:

- En miljönämnd måste ha skäl att anta att det finns risk för olägenheter innan t.ex. en hyresvärd kan föreläggas att utföra undersökningar. Hur starka skäl då?

Svar: Det måste prövas i rättsfall vad som är tillräckliga skäl för att kräva undersökningar. Innan ett antal vägledande rättsfall finns vet vi inte var gränserna går.

- Anmälningsskyldighet gäller för bl.a. nya skolor. Men vad gäller om man ändrar en skola, t.ex. gör omdisponeringar, bygger om eller till?

Svar: Syftet med anmälningsskyldigheten är att myndigheterna ska få kännedom om nya tillsynsobjekt. En skola bör ses som en enhet, så länge det är ändringar inom en befintlig skola kan det inte anses vara anmälningsskyldigt. En helt ny byggnad på skolans område är dock sannolikt anmälningsskyldigt.

- Vad gäller för dagmammor. Ska deras verksamheter anmälas till miljönämnden enligt reglerna om anmälning av lokaler för vård och omsorg?

Svar: Dagmammor är undantagna från anmälningsskyldigheten, men inte från tillsynen.

- Anmälningsskyldighet för sjukvård och tandvård?

Svar: Lokalerna är anmälningsskyldiga, exempelvis ska en ny vårdcentral anmälas till miljönämnden. Men dess ansvarsområde rör i dessa fall endast lokalerna, inte vården eller den utrustning som hör till vården. Det är Socialstyrelsens regionala tillsynsenhet som har tillsynen över detta och kan kontaktas för samråd i tveksamma fall. Observera också att sjukhus som anmäls enligt miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet inte samtidigt måste anmälas enligt hälsoskyddsreglerna.

Resurser för tillsyn

Efter lunch talade Kerstin Blom Bokliden, Svenska Kommunförbundet, om tillsynsplanering och avgifter på hälsoskyddsområdet. Hon berättade att ca 60 % av miljökontorens resurser upptas av obligatorisk tillsyn och återstående av övrig verksamhet såsom miljöövervakning, folkhälsoarbete m.m.

Det krävs samordning och effektivisering av tillsynen. Exempel på åtgärder är bl.a. att utveckla verksamhetsplanering och budgetering, samordna regler och allmänna råd, mer enhetlig tillsyn och att förenkla administrativa rutiner.

En enkät till kommunerna i början av sommaren visade att tillsynsbehovet är större än tillgängliga resurser i de allra flesta kommuner. Endast omkring en fjärdedel av kostnaderna för myndighetsutövning samt prövning och tillsyn täcks med avgifter. Kommunförbundet förespråkar därför att kommunerna ägnar särskild uppmärksamhet åt finansieringsfrågan.

Folkhälsa och hälsoskydd

Folkhälsodirektör Kjell Nilsson från Västra Götalandsregionen redovisade hur folkhälsoarbetet är organiserat och vilka ansvarsområden som finns. De miljömedicinska frågorna handläggs av Hälso- och sjukvårdsstyrelsens Folkhälsokommitté genom ett avtal med Yrkes- och miljömedicinska kliniken vid Sahlgrenska universitetssjukhuset. Genom avtalet ges service till länets kommuner och länsstyrelsen. Kjell Nilsson var mycket entusiastisk till samverkan och han ansåg dessutom att detta är en absolut nödvändighet då vi alla arbetar för samma mål, men har olika ansvarsområden.

Gudrun Törnström, Länsstyrelsens Miljöskydds-enhet, berättade om samverkan mellan hälsoskydd och folkhälsoarbete i Västra Götaland. En ny region och ett nytt län ger både stora utmaningar och möjligheter. I de flesta organisationer minskar resurserna samtidigt som kraven och förväntningarna ökar. Därför gäller det att bryta upp gamla invanda mönster och finna nya effektivare arbetsformer. Förändring och samverkan är därför två ledord som ligger i tiden. Exempel på samverkan är projekt, miljömål, tillsynskampanjer, nätverk och information.

Dagen avslutades med ett mycket uppskattat inslag från värdkommunen Grästorp. I form av ett rollspel visade Gunnel Lundmark och Stina Torstensson hur man samverkar på det lokala planet. Gunnel är miljö- och hälsoskyddsinspektör samt Agenda 21-samordnare och Stina är folkhälsosamordnare. Parollen för de gemensamma insatserna är att det ska vara billigt, enkelt och roligt!

Gudrun Törnström

[Till Innehåll](#)

Enkät till inköpare

Projektgrupp miljöanpassad upphandling har beslutat göra en enkät till kommunernas inköpschefer. Syftet är att få bättre kunskaper om hur det går och vilka problem som finns, för att kunna göra rätt prioriteringar i Miljösamverkans insatser för att främja miljöanpassad upphandling i länet.

I MVG nr 1 informerades om ett nytt samordnat och gratis Internetbaserat hjälpmedel för miljöanpassad upphandling som tas fram genom EKV-delegationen. Vi angav då att detta skulle kunna vara klart till årsskiftet. Det var inte helt korrekt, enligt de uppgifter som nu finns ska det kunna börja användas i mitten av 2000.

LL

[Till Innehåll](#)

Tillsynskonferensen i Göteborg

Den 18 november höll Naturvårdsverket i samarbete med Länsstyrelsen en tillsynskonferens i Göteborg. Miljösamverkan medverkade med en kort orientering om arbetet i pågående delprojekt och planerna för nästa år.

Aktuellt på Naturvårdsverket (NV)

Peter Sörngård, NV, gick igenom vad som görs och kommer att göras

inom ramen för Naturvårdsverkets tillsynsvägledning. En aktuell tidsplan över arbetet med Allmänna Råd (AR) presenterades. Mycket av detta har försenats, bl.a. för att man försöker samordna utformandet av AR mellan alla de myndigheter som har ett centralt tillsynsvägledningsansvar enligt miljöbalken.

Resultatet av enkäten om 2000-anpassning av miljöfarliga verksamheter presenterades. Den har gått ut till en del av de verksamheter som bedömts som mest riskabla. De flesta hade genomfört kontroller men 7 % bedömdes icke-riskfria, vilket skulle kunna innebära störningar i reningsutrustningar m.m. vid millennieskiftet.

Information gavs också om den nya "Seveso-lagen" om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Den trädde i kraft 1 juli i år, central myndighet är Räddningsverket, men tillsynen ska samordnas med tillsyn enligt miljöbalken. Information finns på www.srv.se klicka på Översikt - Riskhantering - SEVESO.

EU-nätverket IMPEL är ett informellt samarbete mellan miljömyndigheterna i EU:s medlemsstater. Det syftar till att driva på och uppnå en verkningsfull tillämpning av miljölagstiftningen. Erfarenhetsutbyte, studiebesök hos varandra, möjlighet till "PRAO" m.m. ingår. Nätverket arbetar mycket med tillsynsfrågor och är öppet för både centrala, regionala och lokala miljömyndigheter.

Peter berättade också att ett regeringsuppdrag om kommunernas myndighetsorganisation kommer. Bakgrunden är sammanslagna nämnder, "Skellefteåfallet" m.m. NV får troligen i uppdrag att kartlägga kommunernas organisation.

"Tillsynsnytt" finns numera också på NVs hemsida och kommer framöver endast att publiceras elektroniskt.

Tillsynsresurser och behovsutredning

Staffan Asplind, NV, presenterade några av de slutsatser som dragits efter den första omgången av behovsutredningar. NV har granskat några miljönämnders utredningar, som visat sig vara av mycket skiftande kvalitet och omfattning. Klart är att det finns ett stort gap mellan behov och resurser när det gäller tillsynen. (Närmare information om resultatet finns på Kommunförbundets hemsida, www.svekom.se)

Staffan påpekar att gapet får angripas från två håll: Resurs- och tillsynsbehovet kan minska genom ny tillsynsmetodik, bättre tillsynsvägledning, regionala kampanjer, avtal om att dela personal, ökad delegation och genom att bra genomförd tillsyn på sikt minskar tillsynsbehovet. Resurserna kan öka genom ökade avgifter och anslag. Beträffande timavgifter kan intäkterna också ökas genom bättre tidsredovisning, så att all tid som verkligen läggs ner i ett tillsynsärende också bokförs som tillsynstid.

På en fråga om hur Naturvårdsverket följer upp att kommunerna har

tillräckliga resurser svarade Staffan att det är det nya Tillsyns- och föreskriftsrådet som tar fram metoder för detta, gemensamt för alla centrala myndigheter.

Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen, upplyste om att Miljöskydds-enheten har för avsikt att lära sig av Sociala enhetens granskning av kommunernas resurser, där har man mer erfarenhet av detta. Miljöskydds-enheten planerar sedan att genomföra en pilotstudie med inspektioner på 3 - 4 miljökontor i länet.

Miljösanktionsavgifter

Mikael Lundholm, NV, redogjorde för hur miljösanktionsavgifter hittills tillämpats och vilka förändringar i hanteringen och användandet av miljösanktionsavgifter som planeras.

Naturvårdsverket bedömer att det är klart att kommuner och landsting bedriver näringsverksamhet och därmed kan drabbas av miljösanktionsavgifter, detta trots att en dom nyligen av miljödomstolen i Vänersborg skulle kunna tyda på motsatsen.

Faktureringsrutinerna kommer att ändras nästa år, förmodligen redan i februari/mars. Den nya rutinen innebär att NV både fakturerar och tar emot avgifterna.

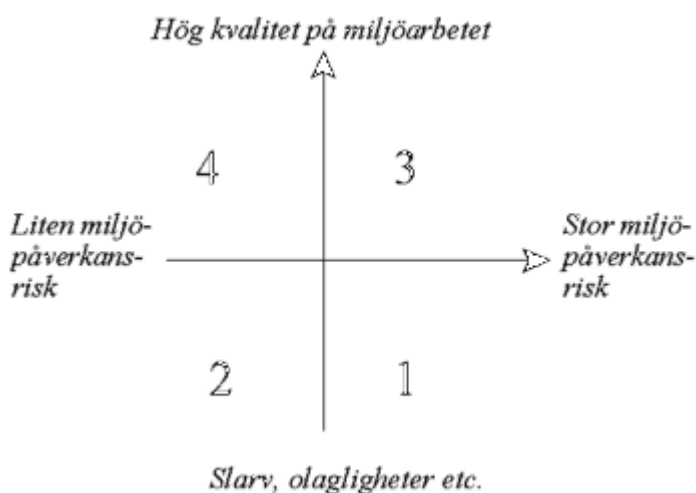
Allmänna Råd om miljösanktionsavgifter beräknas komma i april.

Tillsyn enligt miljöbalken

Peter Sörngård betonade att tillsynen ska

- sätta verksamhetsutövarnas ansvar i fokus
- anpassas för att uppfylla miljömålen
- differentieras med hänsyn till det varierande tillsynsbehovet hos olika verksamheter. Mest tillsyn bör således ske på verksamheter med stor potentiell miljöpåverkan och samtidigt dålig förmåga att följa reglerna.

En bild kan illustrera hur tillsynen enligt detta synsätt skulle kunna prioriteras 1- 4:

Peter tog också upp frågan om att meddela råd. I miljöbalken finns ingen lagtext om detta. Ger en tillsynsmyndighet råd, vilket ändå är fullt möjligt, måste det vara mycket tydligt att det bara är råd. Om det är krav som avses ska man i stället besluta om föreläggande. Dels för att vara tydlig med avsikten, dels med tanke på den ökade skadeståndsskyldigheten som gäller för myndigheterna om t.ex. råd som uppfattats som krav medfört kostsamma åtgärder.

Länsstyrelsens tillsynsvägledning

Ulrika Samuelsson, Johan Larsson, Ingela Höök och Gudrun Törnström presenterade planerna för tillsynsvägledningen nästa år. Förutsättningarna för tillsynsvägledningen är väldigt olika inom naturvården respektive miljöskyddet. Inom naturvården ligger nästan all operativ tillsyn idag kvar på Länsstyrelsen medan merparten av miljöskyddstillsynen numera utförs av kommunerna. Därtill kommer hälsoskyddet där all operativ tillsyn utförs av kommunerna medan Länsstyrelsen ansvarar för tillsynsvägledningen.

Inom naturvården är planerna främst att informera om de möjligheter till tillsynsövertagande som finns, kombinerat med vägledning om hur tillsyn kan bedrivas inom naturvården.

Inom miljö- och hälsoskyddet läggs ett program upp för tillsynsvägledningen nästa år med ett antal aktiviteter. I planerna ingår bl.a. e-postgrupper, mer information på Länsstyrelsens hemsida, årliga tillsynsdagar, kurser/seminarier, handläggartäffar, medverkan i Miljösamverkan och en pilotstudie i uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn.

Länsstyrelsen är tacksam för synpunkter på den regionala tillsynsvägledningen.

Lasse Lind och Ingela Höök

[Till Innehåll](#)

Kontakta oss

Projektledare: Lasse Lind, tel 0532-714 47, fax 0532-710 44,
lasse.lindSNABELAmailbox.swipnet.se

Övriga i arbetsgruppen:

Gudrun Törnström, Länsstyrelsen, 031-60 50 73,
gudrun.tornstromSNABELAo.lst.se

Ingela Höök, Länsstyrelsen, 031-60 52 18,
ingela.hookSNABELAo.lst.se

Leif Olofsson, Västra Götalandsregionen, 033-17 48 25,
leif.olofssonSNABELAvgregion.se

Herman Heijmans, Göteborgsregionens kommunalförbund, 031-335 51
12, hehSNABELAgbgreg.kommunalforbund.se

Jonny Sandström, Miljökontoret Trollhättan, 0520-49 74 71,
jonny.sandstromSNABELAtrollhattan.se

Lillemor Öberg, Miljökontoret Skövde, 0500-46 82 73,
lillemor.obergSNABELAskovde.se

Bo Svärd, Miljöförvaltningen Göteborg, 031-61 26 94,
bo.svardSNABELAmiljo.goteborg.se

Anders Fransson, Miljökontoret Lysekil, 0523-192 25,
anders.franssonSNABELAlysekil.se

Sven-Åke Johansson, Älvsborgs kommunförbund (tjänstledig)

Beställning av material: kontakta Iris Lööf på Miljösekretariatet, tel
033-17 48 27, fax 033-17 48 05, iris.loofSNABELAvgregion.se

[Till Innehåll](#)

MVG

Ägare: Västra Götalandsregionens Miljösekretariat, tel 033-17 48 00

Redaktionsansvarig: Lasse Lind

Layout: Jenny Lönnqvist, Ordform, tel 0520-170 88

MVG finns också på Internet på www.vgregion/miljo under Miljösamverkan

Bidrag till nästa nummer vill vi ha senast 20 februari 2000 via e-post lasse.lindSNABELAmailbox.swipnet.se eller fax 0532-710 44

[Till Innehåll](#)

Inlagd/uppdaterad 2000-01-13 Informationsansvarig: Lasse Lind